

บทความที่ : 8
Article :

การศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
ตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
Study of Agricultural Tourism Development
Guidelines Kut Wa Subdistrict, Kuchinarai
District, Kalasin Province.

[Received: June 7, 2021; Revised: December 13, 2021;

Accepted: December 14, 2021]

จารุวรรณ ศิลธร* ศักดิ์เกษม ปานะลาด†

Jaroonwan Sinthon* Sakkasem Panalad**

* นักศึกษาปริญญาตรี หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ *The students of the Bachelor's Degree majoring in Tourism, the Faculty of Liberal Arts, Kalasin University.

† อาจารย์หลักสูตรการท่องเที่ยวและบริการ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย

**The Lectures of Department of Tourism and Services, the Faculty of Liberal Arts, Kalasin University. Corresponding author e-mail: sakkasemp@yahoo.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพด้านท่องเที่ยวเชิงเกษตรสำหรับตำบลลูกหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ และเพื่อเสนอแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สำหรับตำบลลูกหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลลูกหว้า ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่มีบทบาทด้านการกำหนดนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวตำบลลูกหว้า เกษตรกรเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลลูกหว้า ผลการวิจัย พบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลลูกหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพไม่เพียงพอในหลายด้าน อาทิ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มนักท่องเที่ยวแต่ละช่วงวัย สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสมในแหล่งท่องเที่ยว การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันนี้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลลูกหว้ายังสามารถรองรับนักท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชม มีการจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้นักท่องเที่ยวได้เข้าเที่ยวชม โดยมีเจ้าของสวน เป็นผู้นำชมบรรยายข้อมูลความรู้ต่าง ๆ แก่ นักท่องเที่ยวด้วยตนเอง โดยในพื้นที่แต่ละสวนมีการปลูกผักหลายชนิด มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ซึ่งแต่ละกิจกรรมนักท่องเที่ยวจะได้รับความรู้และประสบการณ์ที่แปลกใหม่ นอกจากนี้ ยังมีการจำหน่ายผักในสวนเพื่อเป็นของฝาก หากมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องและเพิ่มจำนวนขึ้น การบริหารจัดการไม่ดีพออาจส่งผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยตรง ดังนั้น การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแต่ละแห่งทราบถึง ข้อดี ข้อเสีย ของตนเองที่ต้องนำไปปรับปรุง เพื่อให้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีคุณภาพและแตกต่างจากที่อื่นหน่วยงานต่าง ๆ แนวทางการจัดแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ข้อเสนอแนะเพื่อการส่งเสริมแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของตำบลลูกหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีมุ่งเน้น

1. ประชาสัมพันธ์เพื่อให้นักท่องเที่ยวรู้จักมากขึ้น
2. ประสานงานกับหน่วยงาน

ภาครัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อแสวงหาแหล่งงบประมาณในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ 3. ต้องการให้มีผู้ให้ความรู้และสามารถให้คำแนะนำการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้น่าสนใจมากขึ้น และ 4. การพัฒนาความสามารถในการเข้าถึง และความสะดวกสบายรวมถึงความปลอดภัยในเส้นทางท่องเที่ยว

คำสำคัญ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร, แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

Abstract

The purposes of this study were to study the agricultural tourism potentials of Kut Wa subdistrict, Kuchinarai district, Kalasin province and to provide the agricultural tourism development guidelines of Kut Wa subdistrict, Kuchinarai district, Kalasin province. This study was done through the qualitative research methodology with the interview of stakeholders of Kut Wa subdistrict including government officials who were in charge of specifying the policy for tourism development of Kut Wa subdistrict and the farmers who own the agricultural tourism attractions in Kut Wa subdistrict. The results revealed that : The agricultural tourism attractions of Kut Wa subdistrict, Kuchinarai district, Kalasin province had the potentials in aspects such as the activities of agricultural tourism responding the needs of tourists in all ages, the suitable facilities, and the management that meets the standard of agricultural tourism. The agricultural tourism attractions of Kut Wa subdistrict have been ready for welcoming tourists. The owner of each farm could be the tourist guide presenting information about vegetables planting and activities to tourists which they could learn and experience the new things of agriculture. Moreover, vegetables grown in the farm could be sold as souvenirs for tourists. This needs the good management for receiving the increasing of tourists to avoid the problem that might directly affect the attractions. Consequently, the potentials evaluation of the agricultural attractions was so crucial for each farm to be aware of strength and weaknesses for the improvement for the better quality and unique. The recommendations for promoting the agricultural tourism attractions of Kut Wa subdistrict, Kuchinarai district, Kalasin province were: 1) conduct the public relation

for the more acknowledgement, 2) coordinate with the related government agencies to get the budget for the development to be the interesting tourist attractions, 3) ask for the support of experts to provide guidelines for improving the tourist attraction to be more interesting, and 4) improve the access, convenience, and safety of this tourism route.

Keywords: Agricultural Tourism, Agricultural Tourism Development Approach

บทนำ

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมกับการเข้าไปสัมผัสกับธรรมชาติโดยมีกระบวนการเรียนรู้ด้วยวิธีต่าง ๆ ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวเกิดจิตสำนึกที่จะอนุรักษ์และตระหนักถึงความสำคัญของธรรมชาติและการรักษาสีเขียวให้ดำรงอยู่ สำหรับในประเทศไทยมีการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีความหลากหลายในการประกอบอาชีพ มีภูมิปัญญาทางการเกษตร มีชื่อเสียงทางด้านไม้ผล ข้าว การประมง และกิจกรรมปศุสัตว์ที่ก้าวหน้ามาแต่โบราณความ หลากหลายดังกล่าว จะเป็นสิ่งดึงดูดและนำความประทับใจมาสู่นักท่องเที่ยว เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมกิจกรรมกับเกษตรกร สัมผัสกับสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติตลอดจนการศึกษา เรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านกระบวนการประกอบอาชีพเกษตรอย่างใกล้ชิด และยังเพิ่มการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นอีกด้วย นอกจากนี้รัฐบาลพยายามส่งเสริม พัฒนาและผลักดันภาคการเกษตรหลายด้าน โดยในปี 2559 รัฐบาลมีนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งเป็นนโยบายในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเกษตรแบบเดิม ให้เป็นการเกษตรแบบใหม่ที่เกษตรกร สามารถเพิ่มมูลค่าให้กับตัวผลผลิตของตนเอง โดยการนำนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาช่วยพัฒนาภาคการเกษตรให้ดียิ่งขึ้น (จิรพันธ์ เชมพันธ์, 2561) ประกอบกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะเพิ่ม ความสำคัญมากยิ่งขึ้นนอกจากนี้ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรยังมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สามารถเชื่อมโยงกันได้โดยความร่วมมือและการประสานงานกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรยังเป็นปัจจัยสนับสนุน สำคัญที่ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนได้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2555)

ตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์มีการส่งเสริมพัฒนาเน้นไปทั้งด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวและการพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่เน้นการพัฒนาจังหวัดกาฬสินธุ์ให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจพอเพียงและส่งเสริมหมู่บ้านท่องเที่ยวโดยการทำกิจกรรมส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ การนำเสนอรายการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สร้างสรรค์ จากการลงพื้นที่

ดำเนินงานวิจัย ทำให้ได้ทราบว่าเรื่องการท่องเที่ยวยังเป็นประเด็นที่ใหม่สำหรับประชาชนในพื้นที่ซึ่ง ไม่มีองค์ความรู้ ขาดความเข้าใจ กระบวนการพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสามารถนำเสนอเป็นรูปแบบบริการที่สมบูรณ์ได้ ประชาชนในพื้นที่จึงไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร อีกทั้งในตำบลกุดหว้า ยังไม่มีการทำกิจกรรมทางการท่องเที่ยวหลากหลายส่วนมากเป็นกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แต่ในตำบลกุดหว้านี้ยังมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลายและน่าสนใจอย่างมาก อาทิ เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงธรณี เป็นต้น ซึ่งสามารถจะนำมาส่งเสริมให้เป็นกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในตำบลกุดหว้าได้มากยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจที่จะใช้กระบวนการวิจัยเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นเครื่องมือในการชักจูงให้พี่น้องประชาชนในพื้นที่มาร่วมกันพัฒนาทักษะองค์ความรู้จนเข้าใจและสามารถดำเนินกิจกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ร่วมกันอย่างมีส่วนร่วมได้ในอนาคตเพื่อช่วยส่งเสริมยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้นโดยการออกแบบกิจกรรมที่น่าสนใจโดยการระดมความคิดกับชาวบ้านในพื้นที่รวมถึงผู้ประกอบการเพื่อทำให้ตำบลกุดหว้า เกิดรายได้และมีเงินหมุนเวียน

จากปัญหาและความสำคัญของการท่องเที่ยวผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขและเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวนอกจากนี้ยังนำผลการวิจัยมาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการจัดบริการทางวิชาการได้ตรงตามความต้องการของท้องถิ่นเพื่อเป็นแนวทางการเสริมสร้างความสามารถของผู้ประกอบการในด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้มากขึ้นและเป็นการเสริมศักยภาพในการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตรซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนและจัดการของผู้ประกอบการที่ดำเนินการอยู่ผู้ที่กำลังจะมีการดำเนินการและผู้ที่สนใจจะดำเนินการด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรรวมถึงเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพด้านท่องเที่ยวของตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ และเพื่อเสนอแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สำหรับตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการค้นคว้าจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับประเด็นที่ศึกษา เหตุผลที่เลือกใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพเนื่องจากการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นรูปแบบหนึ่งในการค้นหาความรู้ความจริงหรือสร้างทฤษฎีและข้อเท็จจริงใหม่ ๆ เป็นที่นิยมแพร่หลายจากนักวิชาการในหลายสาขาทั่วโลก โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยที่เป็นเอกลักษณ์ที่หลากหลาย ครอบคลุมรอบด้านในทุกประเด็นปัญหาของเรื่องที่วิจัย เพื่อนำข้อมูลเชิงลึกที่ได้มานำมาวิเคราะห์ตีความให้ความหมาย พร้อมบรรยายสรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ (พิเชษฐ์ วงศ์เกียรติ์จร, 2559) ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักโดยใช้วิธีการแบบเจาะจงเพราะเป็นวิธีการที่จะได้ข้อมูลในเชิงลึกเป็นข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์สำหรับนักวิจัย โดยกลุ่มผู้ให้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้หลักความน่าจะเป็นในการสุ่มตัวอย่างผู้วิจัยเลือกการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่จะศึกษาไว้ 4 1 ประการดังนี้) มีลักษณะการจัดการฟาร์มแบบเกษตรอินทรีย์ 2) มีการดำเนินงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี 3) เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่สามารถถ่ายทอดและฝึกปฏิบัติจริงให้กับบุคคลภายนอกที่สนใจได้ 4) มีผลงานเป็นที่ยอมรับจากหน่วยงานภายนอก จากคุณสมบัติที่กำหนดไว้ข้างต้นจึงได้กลุ่มตัวอย่างและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มาทั้งหมด 6 คนเนื่องจากผู้ให้ข้อมูลหลักมีความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลสามารถให้ข้อมูลได้อย่างเพียงพอและมีคุณสมบัติที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาหรือมีการสัมภาษณ์จนข้อมูลอิ่มตัวผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงคือตัวแทนจากเทศบาลตำบลกุดหว้า จำนวน 1 คน ตัวแทนสำนักงานเกษตรอำเภอภูอินารายณ์ จำนวน 1 คน นักพัฒนาการท่องเที่ยว สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 1 คน ตัวแทนเกษตรกรเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลกุดหว้า จำนวน 2 คน ตัวแทนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลกุดหว้า จำนวน 1 คน

เครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview From) เป็นเครื่องมือที่สำคัญเพื่อช่วยให้ผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลได้ครบถ้วนถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยซึ่งเป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi structured) โดยแบ่งแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 2 ชุด ชุดที่ 1 สำหรับสัมภาษณ์เกษตรกรเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และชุดที่ 2 สำหรับสัมภาษณ์ตัวแทนภาครัฐและนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลกุดหว้า

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก ในขั้นตอนการสัมภาษณ์ นักวิจัยมีเก็บข้อมูลในระหว่างเดือน พฤศจิกายน 2563 ถึง มีนาคม 2564 โดยทำหนังสือขออนุญาตให้สัมภาษณ์และบันทึกภาพและเสียง รวมถึงขอให้ผู้ให้ข้อมูลลงนามในใบพินัยสิทธิ์ก่อนเริ่มกระบวนการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล 2 รูปแบบ โดยข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากหนังสือ วารสาร บทความ วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง จะนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ส่วนข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะนำมาวิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic analysis) และจัดหมวดหมู่ของเนื้อหาตามวัตถุประสงค์การศึกษา โดยนำเสนอผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามขั้นตอนดังนี้ 1) สรุปประเด็นสำคัญแบบคำต่อคำและอ่านบทสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลทุกราย 2) เรียบเรียงข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลทั้งหมดมาจัดกลุ่มของคำตอบที่มีลักษณะใกล้เคียงกันไว้ด้วยกันเพื่อเป็นการลดทอนข้อมูลให้เหลือเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย 3) สรุปผลงานวิจัยแล้วนำไปพัฒนาเป็นข้อสรุปเชิงทฤษฎีในการนำเสนอรูปแบบของแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ตรงตามมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสำหรับตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การจัดกระทำกับข้อมูลนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการศึกษาภาคสนามจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว

เชิงเกษตร ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก และการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมมาสรุปประเด็นสำคัญที่มีความหมายเหมือนหรือใกล้เคียงกัน ตรวจสอบความต้องสมบูรณ์ของข้อมูลและจัดบันทึกตามประเด็นที่กำหนดในขอบเขตด้านเนื้อหา

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลหลัก ส่วนที่ 2 ประกอบด้วย 2.1) ข้อมูลด้านศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลตามตัวชี้วัดมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 4 ด้าน 2.2) แนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลกุดหว้า อำเภอภูผามาศ จังหวัดบึงกาฬ ซึ่งมีการรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย เกษตรกรเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรจำนวน 2 คน เป็นชาย 1 คน หญิง 1 คน อายุ 67 ปี 2 และ 50 ปี ตามลำดับ จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและด้านการเกษตรในเทศบาลตำบลกุดหว้า ตำบลกุดหว้า อำเภอภูผามาศ จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 1 คน เพศหญิง อายุ 32 ปี ตำแหน่งสำนักงานเกษตรอำเภอภูผามาศ จำนวน 1 คน เป็นเพศหญิง อายุ 39 ปี นักพัฒนาการท่องเที่ยว สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบึงกาฬ จำนวน 1 คน เป็นเพศหญิง อายุ 33 ปี และ 39 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ทั้ง 3 คน และนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลกุดหว้า 1 คน เป็นเพศชาย อายุ 29 ปี

ส่วนที่ 2.1 ข้อมูลด้านศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลตามตัวชี้วัดมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 4 ด้าน สรุปได้ดังนี้

1. ศักยภาพด้านการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

โครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรและแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวยังไม่มี การวางแผนการตลาดที่ชัดเจนขาดแผนผังองค์กรควรมีการแนะนำการตลาดและสร้างแผนผังองค์กรขึ้นมา การกำหนดแผนการบริหารจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบการ

กำหนดเขตในฟาร์มมีการแบ่งเป็นสัดส่วนมีการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการเกษตรอย่างชัดเจน แต่ถนนและลานจอดรถยังไม่อยู่ในเกณฑ์ที่ดีเนื่องจากยังไม่มีลานจอดรถที่มั่นคงเป็นเพียงพื้นที่โล่ง ๆ เท่านั้น การจัดการด้านความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวยังไม่มีเตรียมความพร้อมด้านการรักษาความปลอดภัย การจัดการของเสียในแหล่งท่องเที่ยวยังไม่มีแยกขยะภายในสวน การยอมรับและความร่วมมือกับชุมชนโดยรอบการมีส่วนร่วมในวิสาหกิจชุมชนการรักษาวัฒนธรรม มีการใช้พื้นที่ของสวนเป็นศูนย์การเรียนรู้ การสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวมีการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่น วัดภูด่านไผ่ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การรักษาความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรการผลิต ได้แก่ ดิน น้ำ ป่าไม้ การผลิตแบบปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัย การบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภคและทรัพยากรการท่องเที่ยวมีการรักษาความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยวสวยงามร่มรื่นน่ามอง การส่งเสริมการขายเพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรมีการขายของทางการเกษตร เพื่อสร้างแรงจูงใจในการซื้อสำหรับลูกค้า การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยวยังไม่มีโฆษณาและประชาสัมพันธ์

2. ศักยภาพด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

เส้นทางการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเดินทางไม่สะดวกถนนขรุขระความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานภายในสวนมีถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ความพร้อมด้านที่พักสำหรับบริการนักท่องเที่ยวไม่มีที่พักในแหล่งท่องเที่ยวความพร้อมด้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยวมีอาหารบริการ แต่ต้องมีการสั่งจองล่วงหน้า การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับขนาดพื้นที่ถ้าหากเข้าชมหลายๆสามารถเข้าชมได้ไม่ จำกัด การเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการรองรับนักท่องเที่ยวยังไม่มีบุคลากรพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยว การกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวมีการกำหนดช่วงฤดูกาลและระยะเวลาเปิด-ปิดของแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวได้ตลอดปี

3. ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยสำหรับนักท่องเที่ยวมีการบรรยายแนะนำสถานที่และกิจกรรมการท่องเที่ยวแจ้งให้ทราบถึงกติกาและการปฏิบัติตนของนักท่องเที่ยวขณะเยี่ยมชม ไม่มีมีคฤหาสน์หรือผู้นำชมสำหรับนักท่องเที่ยว เพื่ออธิบายถ่ายทอดความรู้และข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว แต่เจ้าของสวนสามารถนำชมได้ มีบริการ

ให้นักท่องเที่ยวจ่ายซื้อสินค้าและผลิตภัณฑ์ใช้ในแหล่งท่องเที่ยวหรือนำกลับบ้าน ความหลากหลายของกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่เสริมสร้างความรู้โดยการนำชมการทำการเกษตรรูปแบบต่าง ๆ ภายในสวน การให้บริการด้านความรู้และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวมีป้ายแสดงข้อมูลหรือความรู้ด้านการเกษตรและการสาธิตวิธีปฏิบัติ การให้บริการด้านยานพาหนะเยี่ยมชมสำหรับนักท่องเที่ยวที่ไม่มีบริการสำหรับบริการนักท่องเที่ยว การให้บริการการฝึกอบรมและการถ่ายทอดองค์ความรู้ได้แก่ การให้บริการอุปกรณ์ฝึกทักษะเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองและการให้บริการฝึกอบรมเป็นหมู่คณะ การให้บริการสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการแหล่งท่องเที่ยวยังขาดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับบริการผู้สูงอายุและคนพิการ

4. ศักยภาพด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ความโดดเด่นด้านเทคโนโลยีการเกษตรและองค์ความรู้เฉพาะที่เป็นต้นแบบของการทำเกษตรกรรมมีการทำสวนผลไม้ ความโดดเด่นต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่การเกษตรกรรมแบบธรรมชาติหรือเกษตรอินทรีย์การผลิตสารชีวภาพเพื่อกำจัดศัตรูพืช สภาพธรรมชาติและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวมีความสวยงามตามธรรมชาติ ความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายประเภทภายในระยะรัศมี 10 กิโลเมตรมีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์มากมาย เช่น วัดภูตานไหม เป็นต้น การได้รับรางวัลใบรับรอง หรือใบประกาศเกียรติคุณ จากองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร หรือสิ่งแวดล้อม หรือวัฒนธรรมท้องถิ่น ความโดดเด่นและหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เพื่อจำหน่ายสำหรับนักท่องเที่ยวมีพืชผักผลไม้ภายในสวนขาย ความโดดเด่นและความหลากหลายของกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว การเรียนรู้วิถีชีวิตหรือร่วมทำกิจกรรมกับเกษตร ได้แก่ การร่วมทำกิจกรรม การสัมผัสในการทำปักษ์หมักชีวภาพ เป็นต้น

ส่วนที่ 2.2 แนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลกุดหว้า
อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ สรุปได้ดังนี้

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลกุดหว้า สามารถสรุปแนวทางในแต่ละด้าน ดังนี้

1) **ด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร** จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้เหมาะสำหรับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แบ่งพื้นที่ให้เป็นสัดส่วน สอดคล้องกันระหว่างการใช้ประโยชน์ทางการเกษตรกับการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยว กำหนดเส้นทางเที่ยวชมให้เป็นเส้นทางเชื่อมโยงในแหล่งอย่างเป็นระบบ มีป้ายบอกทางหรือสัญลักษณ์สำหรับเส้นทางเดินที่ชัดเจน เพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็น ได้แก่ ห้องน้ำที่ถูกสุขลักษณะ มีม้านั่งหรือจุดพักคอย มีที่จอดรถยนต์ รถจักรยานยนต์ตามสมควร

2) **ด้านการบริการ** แต่ละแหล่งท่องเที่ยวต้องมีกิจกรรมการท่องเที่ยวให้เหมาะสมตามแต่ฤดูกาลสามารถ เจ้าของแหล่งจะต้องพัฒนาทักษะการเป็นผู้เล่าเรื่องหรือสื่อความหมายเพิ่มขึ้น การกำหนดเวลาในแต่ละฐานกิจกรรมจะต้องกำหนดให้มีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความสนใจของนักท่องเที่ยว

3) **ด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยว** เจ้าของแหล่งควรจะมีการใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับนักท่องเที่ยวและทำการตลาดให้มากขึ้น โดยอาศัยบุคลากรหรือสมาชิกในครอบครัวและชุมชน มีการกำหนดต้นทุนและค่าใช้จ่ายอย่างเหมาะสมและเป็นธรรมทั้งสองฝ่าย สร้างให้เกิดกระบวนการแบบกลุ่มเพื่อร่วมคิดร่วมวางแผนร่วมทำและร่วมรับประโยชน์ แบ่งบุคลากรออกเป็นกลุ่มวางแผนการตลาดได้ผลผลิตได้ตามฤดูกาล การเอาสินค้าออกไปขายในตลาดเพื่อเป็นแรงจูงใจในการท่องเที่ยว การจัดแบ่งพื้นที่มีการแบ่งพื้นที่อย่างเป็นระบบ เช่น พื้นที่เพาะปลูก ความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวได้รับความร่วมมือจากฝ่ายปกครองท้องถิ่น ของเสียในแหล่งท่องเที่ยวได้รับความร่วมมือจากชุมชนในการรักษาสภาพแวดล้อมโดยการใช้ถุงพลาสติกเท่าที่จำเป็น

4) **ด้านการสร้างเครือข่ายและกลไกการพัฒนา** ดำเนินการเชื่อมโยงกับแหล่ง/กิจกรรมการท่องเที่ยวอื่น ๆ ในตำบลทุกหัวและตำบลใกล้เคียง มีการถอดบทเรียน สรุบบทเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับแหล่งท่องเที่ยวอื่นที่ประสบความสำเร็จแล้วโดยอาศัยหน่วยงานภาครัฐช่วยติดต่อประสานงาน หน่วยงานรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องช่วยสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น (ถนน ไฟฟ้า แหล่งน้ำ) และส่งเสริมการพัฒนาทุกมิติอย่างต่อเนื่อง และมีตามความเหมาะสม นอกจากนี้ สอดคล้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยวกำหนดขึ้น โดยกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามสภาพแวดล้อม

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ว่า ปัจจุบันศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเนื่องจากตำบลกุดหว้าตั้งอยู่ติดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 12 (EWEC) นอกจากนี้ในตำบลกุดหว้ามีเกษตรกรดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรในหลายรูปแบบ ทั้งแปลงปลูกผักอินทรีย์ ปลูกหน่อไม้ฝรั่ง ปลูกผลไม้ตามฤดูกาล ทำฟาร์มปศุสัตว์ ซึ่งสามารถสร้างเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างสิ่งดึงดูดใจให้กับนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวและเป็นแหล่งจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรได้เป็นอย่างดี ดังนั้นตำบลกุดหว้าสามารถดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ดังนี้ 1) ฐานเกษตรอินทรีย์ เช่น การทำปุ๋ยหมักเพื่อปลูกพืช การปลูกเพาะเมล็ด การปลูกผัก การปลูกข้าวอินทรีย์ การเก็บเกี่ยวและคัดแยก เป็นต้น 2) ฐานการทำอาหารตามตำหรับพื้นบ้าน (ตำหรับอาหารภูไท) เป็นการอนุรักษ์พื้นบ้านของชุมชนไม่ให้เลือนหายไป 3) ฐานการทำฟาร์มปศุสัตว์ เช่น การเลี้ยงไก่ไข่ ไก่เนื้อ การเลี้ยงกระป๋อง เป็นต้น 4) ฐานตลาดชุมชนเกษตรเพื่อนำผลผลิตไปวางจำหน่ายในตลาดชุมชน ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กัญญาณี เดชประทุม (2559) ที่พบว่า 1) ความเร่งด่วนของปัญหาที่จะต้องแก้ไขในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่จัดอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านศักยภาพการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เกษตร และด้านศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2) ความเร่งด่วนของปัญหาที่จะต้องแก้ไขในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่จัดอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3) เรื่องความพึงพอใจต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่จัดอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านศักยภาพการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและ ด้านศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 4) ส่วนความพึงพอใจต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่จัดอยู่ในระดับมากที่สุดได้แก่ ด้านศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และด้านศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 5) สำหรับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่ระดับความพึงพอใจต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรด้านเพศมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 6) และเมื่อผู้วิจัยเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ

ระดับความเร่งด่วนของปัญหาต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร บ้านโคกเมือง อำเภอบึงสามพัน จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวอยู่แล้วในตำบลกุดหว้า เช่น ประเพณีบุญบั้งไฟตะไลล้าน หมู่บ้านวัฒนธรรมภูไทบ้านโคกโก่งภูพานไผ่ เป็นต้น ซึ่งเป็นโอกาสอันดีที่จะเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกับกิจกรรมการท่องเที่ยวอื่น ๆ ซึ่งจะส่งผลดีให้นักท่องเที่ยวได้ท่องเที่ยวในกิจกรรมที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามจากการเก็บข้อมูลและการสังเกตของนักวิจัยพบว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลกุดหว้า ยังเป็นลักษณะต่างคนต่างทำตามศักยภาพของตนเองที่มี หากจะยกระดับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรมีการรวมกลุ่มกันให้เป็นรูปธรรม โดยอาศัยกลไกของหน่วยงานภาครัฐไม่ว่าจะเป็นเทศบาลตำบลกุดหว้า องค์การบริหารส่วนตำบลกุดหว้า สำนักงานเกษตรอำเภอภูผินารายณ์ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดกาฬสินธุ์ สถาบันการศึกษาในพื้นที่ ช่วยเหลือเกษตรกรการให้สามารถรวมกลุ่มกันดำเนินงานกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ชัดเจน ทั้งนี้การรวมกลุ่มจะเป็นกลไกที่ขับเคลื่อนให้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มณีรัตน์ สุขเกษม การศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลดงขี้เหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรีผลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลดงขี้เหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกได้ 6 ด้าน คือ 1) ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3) ด้านการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น 4) ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 5) ด้านการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก และ 6) ด้านการตลาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (มณีรัตน์ สุขเกษม, 2559)

สรุป

บทความวิจัยนี้เพื่อศึกษาศักยภาพด้านท่องเที่ยวของตำบลกุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ และเพื่อเสนอแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสำหรับตำบลกุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยผู้วิจัยนำแนวคิดเกี่ยวกับตัวชี้วัดมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 4 ด้าน ประกอบด้วย 1)

ศักยภาพด้านการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่ายังขาดศักยภาพด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากอยู่ในช่วงเริ่มต้นของการเปิดสวนต้อนรับนักท่องเที่ยว 2) ศักยภาพด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่ายังขาดความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวเป็นหลัก เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปาและแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร 3) ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่าการให้บริการนักท่องเที่ยวเจ้าของสวนจะเป็นผู้ดำเนินการด้วยตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการต้อนรับ การนำเที่ยว การสาธิตกิจกรรมในสวนเกษตร มีความเป็นกันเองกับนักท่องเที่ยวและสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว 4) ศักยภาพด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่ตำบลลูกหว้ามีความโดดเด่นด้วยรูปแบบเกษตรอินทรีย์ มีสภาพแวดล้อมที่ดี อากาศบริสุทธิ์ สามารถเดินทางเชื่อมโยงไปในแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ในพื้นที่ได้ง่าย เช่น ภูต่านไห หมู่บ้านวัฒนธรรมภูไทยโคกโก่ง แหล่งฟอสซิลปลาโบราณ และแหล่งท่องเที่ยวอื่นในจังหวัดกาฬสินธุ์และจังหวัดใกล้เคียง สำหรับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลลูกหว้าจะต้องพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตามตัวชี้วัดมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรทั้ง 4 ด้าน การยกระดับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยอาศัยหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มและเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงอยู่แล้วในตำบลลูกหว้า ซึ่งจะเป็นการสร้างสิ่งดึงดูดใจให้กับนักท่องเที่ยวได้เพิ่มขึ้นอีกทางหนึ่ง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จากผลการวิจัยพบว่า
2. โครงสร้างพื้นฐาน เช่น การคมนาคมเพื่อเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนอยู่ในระดับต่ำควรต้องมีการแก้ไขในเรื่องถนน เพื่อความสะดวกในการเดินทางและความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว
3. ควรมีการส่งเสริมประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์

4. มีการบูรณาการศาสตร์อื่น ๆ เข้ามาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
ร่วมด้วย

5. ต้องมีกิจกรรมแปลกใหม่น่าสนใจอยู่เสมอถ้าหากเป็นกิจกรรมที่สามารถ
ให้นักท่องเที่ยวร่วมได้ด้วยจะสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวมากขึ้น

6. งบประมาณของหน่วยงานภาครัฐยังไม่มีสนับสนุนกลุ่มเกษตรกรที่เป็น
เจ้าของแหล่งท่องเที่ยว

7. ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว
เชิงเกษตร

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิธีการจับประเด็นจากการสัมภาษณ์ให้ครอบคลุม
เพื่อที่จะได้คำตอบตามที่ต้องการไม่คลาดเคลื่อนมากนัก

2. ควรลงพื้นที่เพื่อเป็นการสำรวจก่อนที่จะทำวิจัยจริง เพื่อความสะดวกและ
ความถูกต้องในการเก็บข้อมูลจากประชากร / กลุ่มตัวอย่าง เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาของคณาจารย์ทุกท่าน ที่ให้
การสนับสนุนให้คำปรึกษา และตรวจแก้ข้อบกพร่องต่างๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งใน
การทำวิจัยครั้งนี้จากท่านอาจารย์ ดร. ศักดิ์เกษม ปานะลาด และอาจารย์ ดร. มัลลิกา
นาจันทอง จงงานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อยผู้วิจัยขอ
กราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้สุดท้ายนี้ผู้เขียนขอกราบ
ขอบพระคุณบิดา มารดาครอบครัว ที่ให้การอุปการะอบรมเลี้ยงดูตลอดจนส่งเสริม
การศึกษาและให้กำลังใจเป็นอย่างดีอีกทั้งขอขอบคุณเพื่อน ๆ ที่ให้การสนับสนุนและ
ช่วยเหลือด้วยดีเสมอมา และขอขอบพระคุณเจ้าของสวนประกอบกิจการทางการ
เกษตรและหน่วยงานภาครัฐ รวมไปถึงชุมชน ตำบลกุ๊ดหว้า ที่คอยช่วยเหลือสนับสนุน
ด้วยดีเสมอมาอีกทั้งขอขอบพระคุณเอกสารงานวิจัยทุกเล่มที่ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำมา
อ้างอิงในการทำวิจัยจนกระทั่งงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2555). แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร. กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- กัลยานี เดชประทุม (2559). การเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามมาตรฐานคุณภาพ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษาบ้านโคกเมือง อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2559.
- ขัตติยา กลัญทกะปกรณ์ ,สุธีรา สิริกุล ,วินิตรา สีสพัฒนา ((2563. การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรชุมชนเกษตรตำบลห้วยทราย อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่. วารสารวิทยาการจัดการสมัยใหม่, ฉบับที่ 13 เล่ม 2.
- จิรนนท์ เขมขันธุ์ (2561). มุมมองต่อการพัฒนาภาคการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเทศไทย. วารสารเกษตรพระจอมเกล้า 2561 : 36 (2), 162-167.
- มณีนีรัตน์ สุขเกษม (2559). แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลลงขันเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี. วารสารมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, 10(4), 97-112.
- พิเชษฐ์ วงศ์เกียรติขจร. (2559). การวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ส.เอเชีย เพรส.

Translated Thai References

- Tourism Authority of Thailand (2555). Concepts and Principles of Agricultural Tourism. Bangkok: Tourism Authority of Thailand'
- Kunlayanee Det prathum (2559). Increase of Development Efficiency of Agro-tourism Based on Quality Standard of Agro-tourism Sources: A Case Study of Ban Khokmuang in Prakhonchai District, Buriram Province. Academic Journal of Buriram Rajabhat University. Vol. 8 No. 1 January - June 2016.

Khattiya K., Sutheere S., Winittra L. (2563) . **Developing the Potential of Agricultural Community in Huay Sai Sub-District Maerim District Chiang Mai Province.** Journal of Modern Management Scinces. Vol.13(2).

Jeeranun K. (2561). **Perspectives of Agro Tourism Development in Thailand.** King Mongkut's Agricultural Journal. Vol.36(2).

Maneerat S. (2559). **The Guidelines of Potential Development of Agro-Tourism Tambon Dong Khilek, Muang District, Prachinburi Province.** The Far eastern University Journal. Vol.10(4).

Pichet W. (2559). **Introduction Qualitative Research.** Vol.1